

UPRAVLJANJE NANOSOM NA DUNAVU - OBNOVA BALANSA NANOSA REKE DUNAV

Nanos je prirodni deo vodnih sistema. Velike izmene toka reke Dunav dovele su do značajnih promena u režimu pronosa nanosa. Ovaj disbalans doprinosi riziku od poplava, ograničenju plovidbenih uslova, smanjenju hidroenergetske proizvodnje i vodi ka smanjenju biodiverziteta u slivu reke Dunav. U okviru projekta DanubeSediment koji će trajati dve i po godine i koji je sufinsaniran iz fondova Evropske unije, okupljeno je 14 partnera iz

visokoškolskih ustanova i sektorskih institucija iz 9 podunavskih zemalja. Partneri na projektu će se zajedno suočiti sa izazovima koji ih očekuju tokom implementacije.

Popunjavanje praznina u znanju: U prvoj fazi, projektni tim će prikupiti podatke vezane za režim pronosa nanosa na reci Dunav i njenim glavnim pritokama. Analiziranje mesta taloženja, izvora i preraspodele nanosa u Dunavu - od Švarcvalda do Crnog mora, predstavlja bazu za uspostavljanje ravnoteže nanosa na njenom celom toku. Za postizanje održivog upravljanja nanosom, potrebno je posmatrati glavni pokretač disbalansa nanosa kroz procenu rizika od njegovog uticaja.

Jačanje upravljanja: Jedan od glavnih rezultata projekta biće Smernice za upravljanje pronosom nanosa na Dunavu (DSMG). Ove smernice će sadržati preporuke za smanjenje uticaja disbalansa nanosa, npr. na ekološki status i rizik od poplava duž reke. Na osnovu Plana upravljanja Dunavom (DRBMP) i Plana upravljanja rizikom od poplava na Dunavu (DFRMP), kao dokumenata Međunarodne komisije za zaštitu reke Dunav (ICPDR), projekat će direktno doprineti transnacionalnom upravljanju vodama i prevenciji rizika od poplava. Dodatne informacije o ovim planovima mogu se naći u odeljku 5 u nastavku.

Međunarodne radionice će obezbediti širenje znanja do ključnih ciljnih grupa u različitim oblastima - kao što su hidroelektrane, plovidba, upravljanje rizikom od poplava i upravljanje basenom reke, uključujući ekologiju celog dunavskog sliva. Osim toga, zainteresovane strane će biti tretirane kroz posebno Uputstvo za zainteresovane strane, koje će obezbediti osnovne informacije i konkretne primere za sprovođenje mera dobre prakse.

Aktuelne informacije vezane za DanubeSediment, vesti, događaje i fotografije mogu se naći na www.interreg-danube.eu/danubesediment.

TRENUTNO STANJE U NAPRETKU U REALIZACIJI PROJEKTA

Prvi interni događaj vezan za početak projekta održan je početkom marta na BME (Univerzitetu tehnologije i ekonomije) u Budimpešti (za više informacija pogledati odeljak 4 u nastavku). Partneri na projektu DanubeSediment su diskutovali o upravljanju projektom, komunikacionim aktivnostima i prvim koracima vezanim za tehničke radne pakete, sa fokusom na prikupljanje podataka o pronosu nanosa.

Projekat DanubeSediment je zvanično otpočeo konferencijom "Transnacionalna saradnja za održivo upravljanje slivom reke" 11. aprila 2017. godine na BME u Budimpešti (za više informacija pogledati odeljak 3).

Prvi korak u prikupljanju podataka koji se odnose na pronos nanosa, uključuje razmenu informacija o metodama i procedurama prikupljanja podataka na različitim lokacijama duž Dunava i njegovih najvećih pritoka. U isto vreme, partneri na projektu trenutno razmatraju relevantna pilot područja reke Dunav, npr. za definisanje ključnih uzročnika koji utiču na količinu nanosa.

Oslanjajući se na informacije sa svake posmatrane lokacije, biće izvršeno detaljno prikupljanje informacija o pronosu nanosa. Prva procena ovih podataka biće izvršena na sledećem sastanku u junu 2017. godine u Bratislavi.

KONFERENCIJA TRANSNACIONALNE SARADNJE ZA ODRŽIVO UPRAVLJANJE SLIVOM REKE – 11. APRIL 2017.

Konferencija "Transnacionalna saradnja za održivo upravljanje slivom reke" održana je 11. aprila 2017. godine na Univerzitetu tehnologije i ekonomije u Budimpešti (BME), sa ciljem razmene i širenja znanja u dатој oblasti. Predstavljeni su zajednički napori projekata podržanih od strane Dunavskog transnacionalnog programa, koji teže ka unapređenju

upravljanja vodama i kulturološkom identitetu sliva reke Dunav. U popodnevnom delu konferencije predstavljen je početak projekta DanubeSediment, uz razmenu informacija između partnera na projektu i ključnih zainteresovanih strana u dunavskom regionu. Tokom trajanja konferencije, vođe radnih paketa su predstavile planirane ciljeve, aktivnosti i očekivane rezultate ovog projekta.

U otvorenoj diskusiji, posmatrači na projektu DanubeSediment i zainteresovane strane imali su priliku da prodiskutuju o njihovim viđenjima vezanim za upravljanje pronosom nanosa i vezom sa oblastima hidroenergije, zaštite životne sredine i održavanja plovног puta. Za više informacija, molimo Vas pogledajte našu internet stranicu vesti: www.interreg-danube.eu/news-and-events/project-news/516

INTERNI SASTANAK VEZAN ZA POČETAK PROJEKTA, 8 - 9. MART 2017.

za predstojeća merenja i planirana prikupljanja primarnih podataka.

Tokom interaktivne radionice vezane za komunikaciju na projektu, SWOT analiza je doprinela identifikovanju prednosti i rizika koje partneri na projektu prepoznaju u okviru komunikacionih aktivnosti. Za više detalja molimo Vas posetite našu internet stranicu

PLAN UPRAVLJANJA SLIVOM REKE DUNAV I PLAN UPRAVLJANJA RIZIKOM OD POPLAVA DUŽ DUNAVA – ZNAČAJ REZULTATA PROJEKTA DANUBESEDIMENT SA ASPEKTA TRANSNACIONALNE ZAŠTITE DUNAVA

Partneri na projektu DanubeSediment sastali su se na prvom internom sastanku vezanom za početak projekta, početkom marta na BME u Budimpešti. Osim organizacionih i tehničkih pitanja vezanih za implementaciju DanubeSediment projekta u okviru Dunavskog transnacionalnog programa (DTP), na sastanku su obrađene i teme vezane za metodologiju prikupljanja podataka o prinosu nanosa, kao i raspoređivanje resursa vezanih

Međunarodna komisija za zaštitu reke Dunav (ICPDR) ima za cilj poboljšanje i zaštitu visokog nivoa kvaliteta vode, vodeći se principima održivog razvoja i adekvatnog upravljanja rizikom od poplava u slivu Dunava. ICPDR obezbeđuje osnovu za sprovođenje svih prekograničnih elemenata koje sadrži Opšta direktiva EU o vodama (EU Water Framework Directive (WFD, 2000/60/EC)) i Direktiva EU o poplavama (EU Flood Directive (EFD, 2007/60/EC)).

U cilju implementacije WFD-a, ICPDR je razvio Plan upravljanja područjem sliva reke Dunav (Danube River Basin District Management Plan (DRBMP)) 2009. godine, koji je ažuriran 2015. godine. U prvobitnom izdanju ovog dokumenta konstantovano je da "je poremećena, tj. ozbiljno ugrožena ravnoteža količine nanosa u najvećim rekama dunavskog sliva". Na to su najviše uticale morfološke promene tokom poslednjih 150 godina koje su posledica hidrotehničkih radova na reci, kontrole bujičnih tokova, razvoja hidroenergetskih objekata i bagerovanja rečnog nanosa, kao i smanjenje plavnih područja za skoro 90%.

Tako DRBMP predlaže:

- Uspostavljanje balansirane količine nanosa u slivu reke Dunav i obezbeđivanje adekvatnih podataka za praćenje stanja;
- Obezbeđenje slobodnog pronosa nanosa uklanjanjem postojećih prepreka i izbegavanjem nastanka dodatnih prepreka; i
- Sprovodenje dodatnih istraživanja zarad utvrđivanja značaja pro-nosa nanosa na čitavom slivu Dunava.

Štaviše, DRBMP ističe značaj svih radova na reci kao "ključnih za smanjenje degradacije i poboljšanje morfodinamičkih procesa, koji su neophodni za postizanje dobrog ekološkog statusa" i naglašava "da će se komercijalna eksplotacija rečnog nanosa sprečiti i da bi materijal bagerovan u toku aktivnosti održavanja trebalo vratiti natrag u korito".

Ažurirani DRBMP iz 2015. godine najavio je pripremu transnacionalnog projekta, koji se kasnije razvio u projekat DanubeSediment, kao neophodnog za poboljšanje "dostupnosti dovoljnih količina pouzdanih podataka o pronosu nanosa". Projekat bi trebalo da omogući "balans pronosa nanosa", kao i da definiše koja su "dodatna istraživanja potrebna da bi se potvrdio značaj pronosa nanosa na nivou čitavog sliva Dunava".

Od 2007. godine ICPDR predstavlja platformu koja koordiniše implementaciju Direktive EU o poplavama i kao takva je odgovorna za pripremu i ažuriranje Plana upravljanja rizikom od poplava duž Dunava (DFRMP). Prvi DFRMP iz 2015. godine postavlja odgovarajuće ciljeve upravljanja rizikom od poplava u slivu Dunava, na međunarodnom nivou. Ovakav pristup je u skladu sa nacionalnim planovima upravljanja rizikom od poplava.

Aktuelni DFRMP se odnosi na nekoliko pojedinačnih oblasti koje su povezane sa tematikom nanosa, npr. nanos na kartama šteta od poplava ili kartama rizika od poplava, obnovu aktivnih ili nekadašnjih plavnih područja i područja taloženja nanosa u jugozapadnoj Srbiji ili uklanjanje nanosa iz korita pritoka reke Morave u Češkoj i Slovačkoj. DFRMP se posebno zalaže za razvoj koncepata, planova, projekata i strategija na nivou čitavog sliva u cilju poboljšanja kvaliteta vode i količine nanosa.

Jedan od glavnih ciljeva ICPDR-a je da uspostavi vezu između upravljanja rizikom od poplava i upravljanja slivom reke. Kako je nanos jedan od značajnijih problema u okviru oba plana upravljanja, ovu tematiku je potrebno podrobno razraditi, pri čemu će rezultati projekta DanubeSediment biti relevantni za oba plana

-
- Informacije o ICPDR: www.icpdr.org/main/
 - Upravljanje slivom reke (uključujući ažurirano izdanje DRBMP – iz 2015. i izdanje iz 2009.):
www.icpdr.org/main/activities-projects/river-basin-management
 - Plan upravljanja rizikom od poplava za područja sliva reke Dunav (DRBMP):
www.icpdr.org/main/sites/default/files/nodes/documents/1stdfrmp-final.pdf
-

ZANIMLJIVI LINKOVI

- Flajer našeg DanubeSediment projekta može se pronaći na:
<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danubesediment/outputs>
 - Fotografije vezane za projekat možete pogledati na:
<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danubesediment/gallery>
-

PREDSTOJEĆI DOGAĐAJI

- 10. Internacionalna SedNet Konferencija “Sediments on the move”, 14-17. juna 2017, Đenova, Italija,
<http://sednet.org/events/sednet-conference-2017/>
 - Dan Dunava, 29. jun 2017, sve zemlje duž basena reke Dunav, pogledati www.danubeday.org za više detalja
-

PUBLIKOVAO

Bavarska agencija za životnu sredinu (LfU)
86179 Augsburg, Nemačka
www.lfu.bayern.de

Prevod na srpski jezik:
MGSI – Direkcija za vodne puteve, Francuska 9, 11000 Beograd, Republika Srbija

Za pitanja i komentare, molimo Vas da nas kontaktirajte
na sledeću e-mail adresu:
danubesediment@lfu.bayern.de

